МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ДІЯЛЬНОСТІ НЕДЕРЖАВНИХ ПЕНСІЙНИХ ФОНДІВ

METHODICAL SUPPORT OF ACCOUNTING OF NON-STATE PENSION FUNDS ACTIVITIES

Ценклер Н.І.

доктор економічних наук, доцент,
професор кафедри обліку та оподаткування,
Ужгородський торговельно-економічний інститут
Київського національного торговельно-економічного університету

Tsenkler Natalia

Doctor of Economics, Associate Professor
Professor of the Department of Accounting,
Uzhhorod Institute of Trade and Economics
of Kyiv National University of Trade and Economics

Методологія бухгалтерського обліку в недержавних пенсійних фондах відрізняється від комерційних підприємств і від інших неприбуткових організацій. Причиною цього є специфіка об'єктів бухгалтерського обліку, їх складу та структури. Галузевою особливістю недержавних пенсійних фондів є розрахунок чистої вартості активів фонду компанією з управління активами, який актуалізується кожного дня. Це дає змогу представляти достовірну інформацію про стан вартості активів фонду. Дослідження та розвиток методичного забезпечення бухгалтерського обліку діяльності (послуг) недержавних пенсійних фондів нині актуалізується. У статті встановлено основні специфічні особливості діяльності недержавних пенсійних фондів (НПФ), до яких належать: ведення бухгалтерського обліку та подання звітності адміністратором фонду, оцінка та управління активами здійснюється компанією з управління активами, основна й виняткова діяльність – фінансові послуги з накопичення пенсійних внесків та проведення пенсійних виплат, заборона комерційної діяльності. Ідентифіковано об'єкти обліку серед послуг недержавних пенсійних фондів, доходів, витрат, фінансових результатів та визначено особливості їх облікового відображення. Виокремлено напрями поточного бухгалтерського обліку діяльності (послуг) недержавних пенсійних фондів. Обґрунтовано, що правова регламентація облікового відображення діяльності (послуг) недержавного пенсійного фонду, доходів, витрат і фінансових результатів (прибутку, збитку) здійснюється як на основі специфічного нормативно-правового регулювання, так і на основі чинного законодавства, що регулює бухгалтерський облік та фінансову звітність суб'єктів господарювання, які не є учасниками інвестиційного ринку. Окреслено напрями вдосконалення облікового забезпечення управління активами НПФ, зокрема в частині розвитку бухгалтерської звітності.

Ключові слова: облік, діяльність, послуги, витрати, доходи, фінансові результати, недержавні пенсійні фонди.

Методология бухгалтерского учета в негосударственных пенсионных фондах отличается от коммерческих предприятий и от других неприбыльных организаций. Причиной этого является специфика объектов бухгалтерского учета, их состава и структуры. Отраслевой особенностью негосударственных пенсионных фондов является расчет чистой стоимости активов фонда компанией по управлению активами, который актуализируется каждый день. Это позволяет представлять достоверную информацию о состоянии стоимости активов фонда. Исследования и развитие методического обеспечения бухгалтерского учета деятельности негосударственных пенсионных фондов актуализируется. В статье установлены основные специфические особенности деятельности негосударственных пенсионных фондов (НПФ), к которым относятся: ведение бухгалтерского учета и представления отчетности администратором фонда, оценка и управление активами осуществляется компанией по управлению активами, основная и исключительная деятельность – финансовые услуги по накоплению пенсионных взносов и проведение пенсионных выплат, запрет коммерческой деятельности. Идентифицированы объекты учета среди услуг негосударственных пенсионных фондов, доходов, расходов, финансовых результатов и определены особенности их учетного отображения. Выделены направления текущего бухгалтер-

ского учета деятельности (услуг) негосударственных пенсионных фондов. Обосновано, что правовая регламентация учетного отражения деятельности негосударственного пенсионного фонда, доходов, расходов и финансовых результатов (прибыли, убытка) осуществляется как на основе специфического нормативно-правового регулирования, так и на основе действующего законодательства, регулирующего бухгалтерский учет и финансовую отчетность субъектов хозяйствования, которые не являются участниками инвестиционного рынка. Определены направления совершенствования учетного обеспечения управления активами НПФ, в частности в части развития бухгалтерской отчетности.

Ключевые слова: учет, деятельность, услуги, расходы, доходы, финансовые результаты, негосударственные пенсионные фонды.

The methodology of accounting of non-state pension funds differs from commercial enterprises and other non-profit organizations. The reason for this is the specificity of accounting objects, their composition, and their structure. A sectoral feature of non-state pension funds is the calculation of the net asset value of the fund by an asset management company, which is updated daily. This allows providing accurate information about the value of the fund's assets. That's why research and development of methodological support of accounting of activities (services) of non-state pension funds are currently being updated. In the article there were identified the main specific features of the activity of non-state pension funds (NPF), which include the following: accounting and reporting by the administrator of the fund, assessment and asset management is carried out by an asset management company, main and exclusive activities are the financial services for accumulation of pension contributions and pension payments, prohibition of commercial activity. The peculiarities of the NPF activity determine the characteristics of the objects of accounting and the order of displaying information about them in accounting. It was considered the concept of income of a non-state pension fund; it can be interpreted as obtaining certain economic benefits in the form of income from the activity of non-state pension funds. It means that a non-state pension fund does not receive income from the contributions of fund members, but from an increase in net assets in the process of income receiving. There were identified the objects of accounting among services of non-state pension funds, as well as income, expenses, financial results, and features of their accounting. There were highlighted the directions of the current accounting of activities (services) of non-state pension funds. It was substantiated that the legal regulation of accounting reflection of activities (services) of a non-state pension fund, income, expenses and financial results (profit, loss) are carried out both on the basis of specific legal regulation, as well as based on the current state legislation that regulates accounting and financial reporting of entities that are not participants of the investment market. There were outlined the directions of improvement of accounting support of asset management of NPF, in particular in the part of the development of financial statements.

Key words: accounting, activity, services, expenses, income, financial results, non-state pension funds.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. За даними Української асоціації інвестиційного бізнесу [1], недержавні пенсійні фонди зареєстровані у восьми містах України, найбільша кількість недержавних пенсійних фондів розташована у м. Києві. Згідно з підсумками розвитку системи недержавного пенсійного забезпечення, станом на 31.12.2018 в Україні налічувалося 62 недержавних пенсійних фонди. У 2018 р. НПФ укладено 68,8 тис пенсійних контрактів, що на 14,6% більше, ніж у 2017 р. Окрім цього, на 14,5 тис осіб збільшилася частка учасників, а розмір пенсійних внесків досяг позначки 2 000,5 млн грн.

Метою вкладення пенсійних активів є отримання учасниками недержавного пенсійного фонду додаткового доходу до пенсійних виплат загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Отже, питання методичного забезпечення бухгалтерського обліку діяльності (послуг) недержавних пенсійних фондів та пов'язаних із ними активів і доходів НПФ є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор. Дослідження питання

бухгалтерського обліку діяльності недержавних пенсійних фондів знайшли своє відображення в роботах вітчизняних учених, серед яких: Н.О. Гура, М.О. Цибульник, Ю.В. Вітка, Д.А. Леонов, С.Л. Камінський, О.В. Мелешко, М.В. Лазебна. Проте проведені дослідження здійснено локально і стосуються окремих методів та/або об'єктів обліку недержавних пенсійних фондів. Питання методичного забезпечення бухгалтерського обліку діяльності (послуг) недержавних пенсійних фондів потребує комплексного дослідження.

Формулювання цілей статті (**постановка завдання**). Метою дослідження є визначення особливостей методичного забезпечення бухгалтерського обліку діяльності недержавних пенсійних фондів та ідентифікація напрямів його розвитку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Регулювання питань методичного забезпечення бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснює Міністерство фінансів України, яке затверджує Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання звітності [2].

Методологія бухгалтерського обліку в недержавних пенсійних фондах відрізняється від комерційних підприємств і від інших неприбуткових організацій. Причиною цього є специфіка об'єктів бухгалтерського обліку, їх складу та структури [3; 9; 10].

Специфічними особливостями діяльності недержавних пенсійних фондів, які відрізняють фонди від інших неприбуткових організацій, є:

- зв'язок з іншими суб'єктами фінансового ринку: адміністратором, компанією з управління активами (КУА), зберігачем, аудитором;
- ведення бухгалтерського обліку та подання звітності не НПФ, а його адміністратором;
- здійснення управління активами та їх оцінки для подальшого відображення в обліку КУА;
- відсутні господарські процеси, такі як постачання, виробництво, реалізація продукції;
- основна й виняткова діяльність – накопичення пенсійних внесків та проведення пенсійних виплат;
- здійснення інвестиційної діяльності у великих обсягах за багатьма напрямками;
- заборона комерційної діяльності;
- підвищений порівняно з іншими неприбутковими організаціями контроль із боку держави.

Відповідно до вищезазначеного, об'єктам бухгалтерського обліку в недержавних пенсійних фондах (активи, капітал, зобов'язання, витрати, доходи) теж притаманні специфічні особливості. Наприклад, серед господарських процесів відсутні стандартні операції виробництва й реалізації, при цьому НПФ проводять операції, не притаманні більшості підприємств і організацій: інвестування пенсійних активів, оцінку та облік відповідних фінансових інвестицій.

Недержавні пенсійні фонди як суб'єкти господарювання зобов'язані вести поточний облік та надавати фінансову звітність згідно з вимогами нормативно-законодавчих документів. Визначають такі напрями поточного бухгалтерського обліку діяльності (послуг) недержавних пенсійних фондів:

- персоніфікований облік учасників;
- збір добровільних пенсійних внесків вкладників відповідно до вибраної пенсійної схеми;
- пенсійні виплати одержувачам;
- облік витрат діяльності пенсійного фонду;
- інвестування пенсійних активів через компанії з управління пенсійними активами згідно з визначеною інвестиційною декларацією;
- облік прибутку (збитку) та його розподіл між учасниками;
- ведення окремого обліку власних коштів (фонд засновника) та пенсійних накопичень (фонд одержувача) [4].

До складу активів пенсійного фонду належать активи в грошових коштах, активи у цінних паперах, інші активи згідно із законодавством. Аналіз складу активів низки пенсійних

фондів свідчить, що основні інвестиції вони здійснюють у цінні папери. Грошові кошти НПФ зберігають на поточному рахунку та на депозитних рахунках у банках. Головним завданням бухгалтерського обліку є оцінка активів фонду, котра проводиться згідно з Положенням про порядок визначення чистої вартості активів пенсійного фонду [5].

Розрахунок вартості активів недержавних пенсійних фондів здійснюється КУА станом на кінець кожного робочого дня. Таким чином, адміністратор НПФ слідує за інформацією про вартість активів, які перебувають в її управлінні, того ж робочого дня.

Зазвичай активи недержавних пенсійних фондів, оцінюються за первісною вартістю й відображаються у складі бухгалтерського обліку на дату їх зарахування до складу активів. Переоцінка активів за ринковою вартістю відбувається в тому разі, коли біржовий курс на дату оцінки рівняється з датою зарахування його до складу активів фонду.

За амортизованою собівартістю, на дату складання балансу відображаються довгострокові фінансові інвестиції.

Сума амортизації дисконту визначається разом із нарахуванням відсотку, буде отриманню відповідно вкладених цінних паперів. Далі оцінка активів НПФ відбувається за ринковою вартістю з використанням принципу обачності.

Ринкова вартість акцій та облігацій українських емітентів визначається за даними біржового курсу організатора торгівлі на дату розрахунку вартості активів, здійсненого й оприлюдненого відповідно до вимог законодавства. Зобов'язання НПФ поділяють на два види:

- 1) основні (виплата пенсійних внесків);
- 2) другорядні (оплата послуг адміністратора, зберігача, інших обслуговуючих організацій).

Аналогічна ситуація в характеристиці витрат: основні витрати НПФ пов'язані з пенсійними виплатами, а всі інші здійснюються для забезпечення діяльності фонду [6].

Виходячи з назви статті, основна тема, яку необхідно розкрити, – методика бухгалтерського обліку діяльності (послуг) у недержавних пенсійних фондах. Як зазначалося раніше, НПФ, як й інші суб'єкти економіки, надають певний спектр послуг. Основні послуги, які надають досліджувані фонди, – пенсійні виплати та пенсійні внески. Як обліковують дані види послуг у бухгалтерському обліку, визначено в табл. 1.

Як впливає з табл. 1, значних особливостей у нарахуванні пенсійних виплат та пенсійних внесків не спостерігається. Під час нарахування пенсійних виплат використовується рахунок 41 «Капітал у дооцінках», що призначений для обліку фінансових інструментів. Відбувається утримання податку з доходів та розподіл коштів на рахунки учасників.

Таблиця 1

Відображення в бухгалтерському обліку пенсійних виплат та пенсійних внесків у недержавних пенсійних фондах

№	Зміст операції	Кореспонденція	
		Дебет	Кредит
1	Нараховано пенсійні виплати	41 «Капітал в дооцінках»	672 «Розрахунки за іншими виплатами»
2	Відображено надходження пенсійних внесків до фонду	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	41 «Капітал в дооцінках»
3	Здійснено утримання з пенсійних виплат податку з доходів фізичних осіб	672 «Розрахунки за іншими виплатами»	641 «Розрахунки за податками»
4	Одержано у безготівковій формі внески до НПФ від учасників фонду, особу яких не з'ясовано	311 «Поточні рахунки в національній валюті»	685 «Розрахунки за іншими операціями»
5	Перераховано зберігачем на основі платіжного доручення адміністратора пенсійні виплати учаснику НПФ	672 «Розрахунки за іншими виплатами»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»
6	Повернуто з рахунку НПФ помилково зараховані кошти за письмовою вимогою платника	685 «Розрахунки за іншими операціями»	311 «Поточні рахунки в національній валюті»

Таблиця 2

Склад доходів недержавних пенсійних фондів та рахунки для їх облікового відображення

Рахунок/субрахунок, на якому обліковується дохід	Об'єкт обліку	Вид доходу НПФ
73	Інші фінансові доходи	Пасивні доходи у вигляді відсотків, дивідендів
733	Інші доходи від фінансових операцій	Дооцінка фінансових активів та амортизація за фінансовими активами, що були придбані з дисконтом
741	Дохід від реалізації фінансових інвестицій	Дохід від продажу фінансових активів
742	Дохід від відновлення корисності активів	Дооцінка необоротних активів
746	Інші доходи	Внески осіб, щодо яких закінчився строк позовної давнини; дохід від продажу необоротних активів

Джерело: систематизовано на основі [7] та доповнено автором

Розглядаючи поняття доходу недержавного пенсійного фонду, його можна трактувати як отримання певних економічних вигід у вигляді надходжень від провадження діяльності недержавних пенсійних фондів. Тобто недержавний пенсійний фонд отримує дохід не від самих внесків учасників фонду, а саме від збільшення чистих активів у процесі надходжень.

Доходами недержавних пенсійних фондів також варто вважати:

- суму дооцінки фінансових активів;
- фінансові активи, які були куплені з дисконтом, а саме сума їх амортизації.

Доходи недержавних пенсійних фондів в обліковому відображенні відносяться до 7-го класу рахунків бухгалтерського обліку (табл. 2).

Характерною особливістю недержавних пенсійних фондів є відсутність доходів від реалізації. Таким чином, доходи і витрати від реалізації необоротних активів, що утримуються для про-

дажу, відображаються як 712 «Дохід від реалізації інших необоротних активів» і 943 «Собівартість реалізованих виробничих запасів».

Окрім доходів, що виникають у процесі надання недержавними пенсійними фондами своїх послуг населенню, фонди несуть і витрати, пов'язані з їхньою діяльністю, тому для ефективного функціонування та стабільного стану на ринку будь-який суб'єкт господарювання має здійснювати витрати на свою діяльність. Посилаючись на П(С)БО 16 «Витрати» [8], під поняттям «витрати» розуміють або зменшення активів, або збільшення зобов'язань, що призводить до зменшення власного капіталу підприємства.

У бухгалтерському обліку витрати можуть відображатися за рахунками 8-го класу «Витрати по елементах» або 9-го класу «Витрати діяльності», можливе одночасне використання двох класів рахунків обліку витрат. Однак деякі з недержавних пенсій-

них фондів для обліку витрат використовують бухгалтерський рахунок 23 «Виробництво». Деякою мірою не можна зрозуміти логіку використання даного рахунку, адже недержавні пенсійні фонди є неприбутковими організаціями та в процесі своєї діяльності не здійснюють виробництва. Однак використання цього рахунку не забороняється, тому НПФ, згідно зі своєю встановленою обліковою політикою, вибирає необхідний клас рахунків.

Як і діяльність будь-якого іншого суб'єкта господарювання, діяльність недержавних пенсійних фондів оцінюється величиною одержаних фінансових результатів. Тому облікове відображення негативних та позитивних фінансових результатів також забезпечується бухгалтерськими рахунками 4 класу Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій «Власний капітал та забезпечення зобов'язань» [7; 11], а саме на рахунках 441 «Нерозподілений прибуток», 442 «Непокриті збитки» та 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді».

Розподіл прибутку від інвестування активів недержавного пенсійного фонду здійснюється між учасниками фонду та відображається за дебетом 441 «Нерозподілений прибуток» та за кредитом 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді». Збільшення зобов'язань перед учасниками в частині розподіленого на їх користь прибутку від інвестування активів відображається за дебетом субрахунку 443 «Прибуток, використаний у звітному періоді» та кредитом 402 «Пайовий капітал». У підсумку нерозподілений прибуток (непокриті збитки) в частині інших нерозподілених прибутків (збитків) недержавного пенсійного фонду розпо-

ділу (покриттю) не підлягає і переноситься на наступні періоди.

Таким чином, ведення бухгалтерського обліку в недержавних пенсійних фондів у частині виникнення та списання доходів і витрат, визначення фінансового результату діяльності та розподілу прибутку фонду (покриття збитку) здійснюється відповідно до загальноприйнятих стандартів та вимог, як і для інших суб'єктів фінансового ринку.

Висновки з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Галузевою особливістю недержавних пенсійних фондів є розрахунок чистої вартості активів фонду компанією з управління активами, який актуалізується кожного дня. Це дає змогу представляти достовірну інформацію про стан вартості активів фонду, тому дослідження та розвиток методичного забезпечення бухгалтерського обліку діяльності (послуг) недержавних пенсійних фондів нині актуалізується.

У ході дослідження встановлено, що правова регламентація облікового відображення діяльності (послуг) недержавного пенсійного фонду, доходів, витрат і фінансових результатів (прибутку, збитку) здійснюється як на основі специфічного нормативно-правового регулювання, так і на основі чинного законодавства, що регулює бухгалтерський облік та фінансову звітність суб'єктів господарювання, які не є учасниками інвестиційного ринку. Ідентифіковано об'єкти обліку серед послуг НПФ, доходів, витрат, фінансових результатів і визначено особливості їх облікового відображення.

Перспективою подальших досліджень є розвиток бухгалтерської звітності недержавних пенсійних фондів для цілей управління активами та підвищення рівня їхньої дохідності.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Аналітичний огляд діяльності індустрії управління активами в Україні за 4-й квартал 2018 р. та 2018 рік. Недержавні пенсійні фонди. *Українська асоціація інвестиційного бізнесу*. URL : http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart/275313.html (дата звернення: 05.11.2019).
2. Центральний банк та грошово-кредитна політика : підручник / А.М. Мороз та ін. ; за ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза і канд. екон. наук, доц. М.Ф. Пуховіної. Київ : КНЕУ, 2005. 556 с.
3. Гура Н., Швець В. Бухгалтерський облік і фінансова звітність недержавних пенсійних фондів в умовах переходу до міжнародних стандартів. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2013. С. 30–38.
4. Цибульник М.О. Концептуальні засади організації бухгалтерського обліку та звітності недержавних пенсійних фондів в Україні. *Internauka*. URL : <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15073965518084.pdf> (дата звернення: 05.11.2019).
5. Про затвердження Положення про порядок визначення чистої вартості активів пенсійного фонду. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0096-05>.
6. Гура Н.О. Діяльність недержавних пенсійних фондів як об'єкт обліку та звітності. *Фінанси України*. 2013. № 11. С. 106–107.
7. Гайдук І.С. Бухгалтерський облік в недержавних пенсійних фондах. *Економічний вісник університету*. 2017. № 34. С. 31–37.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» : Наказ Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.99. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00> (дата звернення: 05.11.2019).
9. Правила ведення бухгалтерського обліку основних операцій інститутів спільного інвестування : Рішення Ради УАІБ від 19.03.2015. URL : http://www.uaib.com.ua/about_uuib/internal_docs/standards/193880.html (дата звернення: 05.11.2019).

10. Положення про особливості бухгалтерського обліку операцій інститутів спільного інвестування від 26.11.2013 № 2669. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2156-13> (дата звернення: 05.11.2019).

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 05.11.2019).

REFERENCES:

1. Analitichnyj oghljad dijalnosti industriji upravlinnja aktyvamy v Ukraini za 4-j kvartal 2018 ta 2018 rik. Nederzhavni pensijni fondy. Ukrainijska asociaciji investycijnogho biznesu [An analytical review of activity of the asset management industry in Ukraine for the 4th quarter of 2018 and 2018. Non-state pension funds. Ukrainian Association of Investment Business]. URL: http://www.uaib.com.ua/analituaib/publ_ici_quart/275313.html. (in Ukrainian). (access date November 05, 2019).

2. Tsentralnyi bank ta hroshovo-kredytna polityka [The central bank and monetary policy]. (2005) Pidruchnyk / Kol. avt.: A. M. Moroz, M. F. Pukhovkina, M. I. Savluk ta in.; Za red. d-ra ekon. nauk, prof. A. M. Moroz i kand. ekon. nauk, dots. M. F. Pukhovkinoi. K.: KNEU, 556 p. (access date November 05, 2019).

3. Hura N., Shvets V. (2013) Bukhhalterskyi oblik i finansova zvitnist nederzhavnykh pensiinykh fondiv v umovakh perekhodu do mizhnarodnykh standartiv [Accounting and financial reporting of the non-state pension funds in the transition to international standards]. Bukhhalterskyi oblik i audyt. pp. 30-38. (access date November 05, 2019).

4. Tsybulnyk M.O. Kontseptualni zasady orhanizatsii bukhhalterskoho obliku ta zvitnosti nederzhavnykh pensiinykh fondiv v Ukraini [The conceptual principles of accounting and reporting of the non-state pension funds in Ukraine]. International Scientific Journal "Internauka". Series: "Economic Sciences". URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/15073965518084.pdf>. (access date November 05, 2019).

5. Pro zatverdzhennia Polozhennia pro poriadok vyznachennia chystoi vartosti aktyviv pensiinoho fondu [On approval of the Regulation on the procedure for determining the net asset value of a pension fund]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0096-05>.

6. Hura N.O. (2013) Diialnist nederzhavnykh pensiinykh fondiv yak obiekt obliku ta zvitnosti [An activity of the non-state pension funds as an object of accounting and reporting]. Finansy Ukrainy. #11. pp. 106-107. (access date November 05, 2019).

7. Haiduk I.S. (2017) Bukhhalterskyi oblik v nederzhavnykh pensiinykh fondakh [Accounting in the non-state pension funds]. Ekonomichniy visnyk universytetu. #34. pp. 31-37. (access date November 05, 2019).

8. Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 16 «Vytraty». Ministerstvo finansiv Ukrainy. Nakaz # 318 vid 31.12.99 r. [Accounting Standard 16 «Costs». Ministry of Finance of Ukraine. Order # 318 from 31.12.1999]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>. (access date November 05, 2019).

9. Pravyla vedennia bukhhalterskoho obliku osnovnykh operatsii instytutiv spilnoho investuvannia. Rishennia Rady UAIB vid 19.03.2015 r.; Rishennia NKTsPFR #648 vid 13.05.2015 r. [The rules for accounting of the basic operations of joint investment institutions. UAIB Council Decision from 19.03.2015; NSSMC Decision # 648 from 13.05.2015]. URL: http://www.uaib.com.ua/about_uuib/internal_docs/standards/193880.html. (access date November 05, 2019).

10. Polozhennia pro osoblyvosti bukhhalterskoho obliku operatsii instytutiv spilnoho investuvannia vid 26.11.2013 # 2669 [Regulation on the peculiarities of accounting of the operations of joint investment institutions from 26.11.2013 # 2669]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z2156-13>. (access date November 05, 2019).

11. Instruktsiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhhalterskoho obliku aktyviv, kapitalu, zobov'язan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii. Nakaz # 291 vid 30.11.1999 r. Ministerstvo finansiv Ukrainy [Instruction on application of the Plan of the accounts of accounting of assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations. Order # 291 from 30.11.1999, Ministry of Finance of Ukraine]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>. (access date November 05, 2019).